

Kuminetz Géza rektor úr székfoglaló előadása

A Pázmány Nap keretében hangzott el Kuminetz Géza rektor úr székfoglaló előadása az egyetem Szent II. János Pál pápáról elnevezett dísztermében, október 16-án. Az eseményen részt vett Veres András püspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnöke, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem nagykancellárja, Rétvári Bence az EMMI és Schanda Tamás az ITM miniszterhelyettesi feladatokat ellátó államtitkára, Borhy László, az ELTE rektora, Koltay András, a Nemzeti Közszerződési Egyetem rektora, Martos Levente Balázs atya, a Központi Szeminárium rektora, Csepregi Zoltán, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora, Tóth Tamás atya, az MKPK titkára és Németh Gábor atya, az MKPK irodaigazgatója.

Az ünnepség Veres András püspök beszédével kezdődött. „*Ha Istent kiűzik a tudományos szférából, akkor a vallást űzik ki az emberi életből. Ha az erkölcsöt kiűzik a jogból, az értékeket űzik ki a törvényekből. Ha a tudománynak és a technikának korlátatlanságot biztosítanak, a fejlődés vak és pusztító lehet.*”

Az idézett szavak *Joseph Ratzinger, Benedek Európája a kultúrák válságában* című könyvéből származnak. „E mondatok megadják a választ arra a kérdésre, miért van szükség katolikus egyetemekre. Napjainkban annyira szétváltak az egyes tudományágak, hogy a legműveltebb ember számára sem lehetséges az egyetemes emberi tudás megszerzése. Már csak azért sem, mert ezek gyakran nem konvergálnak egymással. Éppen ezért szükség van azokra az erkölcsi normákra, amelyek az ember javát és a teremtett világ rendjét szem előtt tartva, biztosítják a különböző tudományok integritását és belső egyensúlyát.”

A mai ember gondolkodásába – folytatta Veres András – mélyen beleivódott a minden abszolút érték létét megkérdőjelező magatartás, s már semmit sem akar elfogadni maradandónak, változhatatlannak. „S ezt nemcsak az anyagvilág, hanem a szellem és az erkölcsi rend vonatkozásában is hangoztatja, kialakítva így a totális relativizmus diktatúráját, miként XVI. Benedek pápa fogalmazott.”

Emlékeztetett Max Planck Nobel-díjas fizikus örökérvényű megállapítására: mind a tudomány, mind a vallás Istenbe vetett hitet kíván. „A hívők számára Isten van a kezdetben, a fizikusnak meg Isten van minden megfontolás végén. Bárhová nézünk, sohasem találunk ellentmondást a vallás és a tudomány között, inkább teljes összhangot minden lényeges pontban.”

Ezért szükség van a tudományok művelésének olyan szentélyeire, mint például a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, ahol a transzcendens, Istenbe vetett hit nem akadály, hanem segítője a különböző tudományágak együttműködésének és fejlődésének – összegezett az Egyetem nagykancellárja.

A tudományos élet és a személyiségfejlesztés sajátos fellegvára a katolikus egyetem – rektor atya ezzel a címmel mondta el székfoglaló előadását. Bevezetésként idézte Aquinói Szent Tamás gondolatát: „A legcsekélyebb tudás, amit a legnagyobb dolgokról nyerhetünk, kívánatosabb, mint a legbiztosabb tudás a kisebb dolgokról.” Kiindulási pontként megállapította: a kapitalista szellem és a permanens tudományostechnikai forradalom idején újra kell definiálni a tudomány helyét az ember, az emberiség életében, „*mivel a pozitivista tudományoszmény nem lehet az ember megváltója*”. Halasy-Nagy József filozófust idézte: az ember immár „*nem lát tovább a természetnél, nem ismeri többé önmagát: idegenül áll szemben azzal a részével, amely több mint természet*”.

A tudomány – tiszteletreméltó eredményei ellenére – az ember legégetőbb kérdéseire néma marad. Micsoda az ember? Mi a hivatása a földön? Miért lesz civilizációnk újra meg újra a legrimitívebb ösztönök zsákmánya? – Ezekre a kérdésekre nem kapunk feleletet a tudománytól.

Ezt követően a rektor atya három fogalmat említett, és tisztázta azok egymáshoz való viszonyát. Ezek az ismeret, a tudományos ismeret és a világnézet. *Schütz Antal* nyomán a megismerés – keresztény világfelfogás által vallott – hét szintjét említette:

a józan ész, a nagy cselekvők és látók ismerete (ide tartoznak a szentek és a hősök), ezt követik a szaktudományok, a bölcsélet a következő szint, amely felett áll a teológia és végül Isten színéről színre látásának ismerete. *„A tudás mind jobban átvált bizonyosságokká, melyek aztán értékelik az alsóbb szintű ismereteket. A tudás különböző formái kölcsönösen hatnak tehát egymásra; együtt alkotják az ember által elérhető ismeret univerzumát.”*

A tudomány a nevelés, az emberré fejlesztés szolgálatában. Ebben a gondolkörben Kuminetz Géza hangsúlyozta: a katolikusok elsősorban azért oktatnak és kutatnak, hogy az ember birtokba vehesse méltóságát, hivatását, és küldetését megtalálva érett személyiséggé váljon, olyanná, aki valóban Isten képmása. A keresztény világnézet igazi jövőképet kínál, nem utópiát fogalmaz meg.

A katolikus egyetem mibenlétéről megállapította: egy egyetem akkor válik valóban katolikussá, ha oktatói és kutatói, valamint hallgatói valóban katolikus emberek. *„... fontos az is, hogy az állam is egyenértékűnek ismerje el az itt kiadott diplomákat, doktori fokozatokat az állami egyetemeken kiadott diplomákkal. Szintén nélkülözhetetlen feltétel, hogy az egyetem működésének anyagi feltételei tartósan biztosítottak legyenek. Ma e két utóbbi szempontból igen kedvező körülmények között élünk, hiszen államunk elismeri diplomáinkat, s anyagilag is biztosítja működésünket.”*

A katolikus egyetem tanáraitól és professzorairól szólva a rektor atya hangsúlyozta: ők a katolikus szellem fő hordozói. Ehhez azonban *„egyszerre kell fejleszteniük személyiségüket, spiritualitásukat és szakmai felkészültségüket”*. Az egyetemi tanár tehát szakmai és erkölcsi, illetve vallási nagyság is egyszerre.

A katolikus egyetem karairól és kutatóintézeteiről megállapította: *„A karok amennyire csak lehet, képezzék le a tudás minden ágát, illetve az emberi ismeret horizontját és vertikumát, az ismeretek fentebb vázolt hierarchikus rendjének megfelelően. Ám csak akkor fognak rendben és szinergiában működni, ha a hittudományi fakultás és a szent tudományokat oktató és kutató fakultások, intézetek, kutató központok ténylegesen is az egyetem szellemi vezérévé válnak.”*